

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 Din, za 1/2 leta
90 Din, za 1/4 leta 45 Din,
mesečno 15 Din; za ino-
zemstvo: 210 Din. — Pla-
ča in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Številka 68.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravnništvo
je v Ljubljani v Gregorči-
čevi ulici 23. — Rokopisov
ne vračamo. — Račun pri
pošti hranilnici v Ljubljani
št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak torek, če-
trtek in soboto

Liubliana, četrtek 18. junija 1936

Cena posamezni
številki Din 1'50

Napovedi boljših časov

V zadnjem času se čujejo večkrat napovedi, da so tu prvi znaki, da je sedem suhih let za nami in da pride sedem debelih let. Priznati tudi moramo, da je res nekaj znakov, da so se razmere vsaj ponekod nekoliko zboljšale. Tako je v nekaterih strokah zaposlenost narasla, zboljšale so se tudi delavske mezde in opaziti je tudi prve rahle dvige državnih dohodkov. Prvi rahli znaki zboljšanja bi tu torej bili, toda drugo vprašanje je, če ti znaki že opravičujejo za večji optimizem.

In če gledamo po Sloveniji, moramo na to vprašanje odgovoriti z odločnim: ne! Naša premogovna kriza je ostala prav tako ostra, kakor je bila. Za odpravo stiske, v kateri umira naše lesno gospodarstvo, se tudi ni nič storilo. Niti toliko se ni doseglo, da bi se olajšal odjem slovenskega lesa vsaj na notranjem trgu. Previsoke železniške prevoznine, previsoki davki in zamrzle terjatve prav tako tlačijo k tlom naše lesno gospodarstvo, kakor prej. Tudi kriza naših denarnih zavodov ni niti najmanj omiljena, da pa tudi za trgovino in obrt ni nastalo še prav nobeno zboljšanje, dokazuje statistika o odjavljenih obratih le prenazorno. V Sloveniji o zboljšanju še ne moremo govoriti, temveč smemo o tem samo sanjati. Takšna je resnica.

Toda tudi glede zboljšanja razmer v drugih pokrajinah države bi bil vsak prevelik optimizem zelo škodljiv. Pri nas je namreč navada, da se vzbuja dostikrat optimistično razpoloženje le zato, da ni treba nič odločnega ukreniti za zboljšanje razmer. Ta optimizem ima navadno le ta namen, da ljudi potolaži, a da ostane vse pri starem. V tem pa je tudi oni usodni vzrok, da so vsi prvi znaki zboljšanja pri nas redno v kratkem zamrli. Kajti nemogoče je vsako resnično zboljšanje, dokler se pri nas razmere temeljito ne izpremenijo.

Če se n. pr. naša uprava prav temeljito ne reformira, da ne bo njen okosteljen birokratizem na vsakem koraku oviral vsak razvoj gospodarskega življenja, potem je pač zaman vse upanje na prihod debelih let. Pod tem birokratizmom morajo tudi najbolj debele krave v kratkem postati čisto mršave. Nobenega upanja pa zopet ni, da se naša uprava zboljša, če se ne začne samouprava v resnici izvajati.

Centralizem je treba začeti demontirati in ni drugega sredstva, če hočemo priti do boljših razmer. Oficialno se sicer tudi že leta in leta dekoncentracija uprave napoveduje, dejansko pa lezemo vedno bolj v centralizem. Tako so bile z novim finančnim zakonom centralizirane še neke banovinske trošarine, ukiniti se nameravajo banovinske hranilnice, banovinski sveti postajajo vedno bolj samo dekoracija za sprejemanje banovinskih proračunov, denarništvo enako leže vedno bolj v centralizem, da tako polagoma izginjajo zadnji ostanki nekdanjih samouprav. Mesto da bi se razširjala samouprava ljudstva, se centralizem še širi. Naj se nam ne zameri, če po vsej tem ne moremo prav verovati v prihod lepših časov.

V prihod lepših časov pa ne moremo verjeti tudi zato, ker še ne vidimo nikjer resnih znakov, da

se bo začela pri nas izvajati prava gospodarska politika. Vsako vprašanje se še vedno rešuje po oni že stereotipni in stokrat dokazano slabi metodi, ko se prepušča vsa odločitev le birokratom, praktičnim gospodarskim ljudem pa se ne prepusti nobena beseda. Ustanavljajo se posvetovalni odbori, v katerih imajo zastopniki ministrstev edino odločilno besedo, če niso ti sploh edini člani teh odborov. Naše gospodarske organizacije se sicer tudi zasljušejo, toda le redko se zgodi, da se njih mnenje tudi upošteva. Če se ustanovi zavod za pospeševanje te ali one gospodarske stroke, se zavod takoj biro-

kratizira, da je čim bolj odtegnjen od praktičnega gospodarskega življenja. Vse pospeševanje gospodarstva se faktično reducira na izdajo neštetihih pravilnikov, ustanavljanje dragih in malo koristnih fondov, ki pa jih mora zbirati vrhu vsega še stroka, kateri naj bi bilo s tem fondom pomagano. Nikakor pa ni mogoče doseči, da bi se z zboljšanjem prometa, s pocenitvijo prevoznin in z drugimi olajšavami dale gospodarstvu možnosti, da si ono samo pomaga. Tako se vsa ta oficialna skrb za dvig gospodarstva praktično izpreminja običajno le v nove ovire za napredek gospodarstva.

Zato ne moremo verjeti v prihod lepših časov, dokler ne doživimo prve pomembne znake, da se bo pri nas začelo drugače delati, kakor pa se je delalo. Samo v tem primeru smemo upati, da bodo prvi znaki zboljšanja sprožili nove možnosti za zboljšanje in da se bo z novim tempom in z novo voljo začelo povsod ustvarjajoče stremenje za zboljšanje razmer. Če pa tega najvažnejšega preobrata ne bo, potem tudi ti prvi znaki debelih let ne bodo živeli dolgo in pod mrazom naše ledeno mrzle birokracije bodo neusmiljeno zamrli, kakor se je to zgodilo že tolikrat in tako pogosto.

šana uvozna carina na tovarne vagonne od 20% na 5% njih vrednosti. Železo, kovine in njih predelave, iz katerih izdeluje naša domača industrija vagonne, pa so bili z uvozno tarifo obremenjeni s 30 do 100% njih vrednosti.

2. S finančnim zakonom za l. 1936./37 je prometni minister pooblaščen, da carine prosto uvozi ves železniški material za gornji ustroj proge in med tem materialom so predmeti, ki se izdelujejo v Jugoslaviji, kakor kretine, žebelji, matice, tirefoni itd. Pa tudi tu je bil material, iz katerega se izdelujejo ti predmeti, obremenjen s carino do 100% vrednosti proizvodov.

3. S sklepom ministrskega sveta je bilo naročeno od tvrdke Krupp 1500 metrov mostov, ki se bodo uvozili carine prosto. Nič ni pomagalo domači industriji, in zaman je bil ves njen trud, da bi ona dobila to naročilo. Niti njena pripravljenost, da pristane na devletno kreditiranje, pa niti činenjenica, da bi bili mostovi 100odstotno izdelani — začeni od surove rude pa do gotovega objekta — iz domačega materiala in od domačih delavcev.

Ta sklep vlade pa je tudi v direktnem nasprotju z veljavnimi zakonitimi predpisi, ki zavezujejo državo, da vse svoje potrebščine krije v prvi vrsti pri domačih podjetjih.

4. Znan je sklep vlade o zgraditvi državne tvornice za vagonne v Kraljevem. Obširno so naši listi že opozarjali na to, da se na ta način onemogoča domačim zasebnim tvornicam vagonov vsako delo in da bi na ta način izgubilo vse polno naših delavcev zaslužek.

5. Minister za gozdove in rudnike je izdal razpis, po katerem so državna in samoupravna podjetja zavezana, da morajo v državni železarni v Vrešnu nabavljati vse proizvode, ki jih železarna proizvaja, pa čeprav bi bili njihovi proizvodi dražji ko pa proizvodi zasebnih tvornic.

6. Razširjenje železarne v Zenici končno tudi ni v skladu s tako vodenim politiko. Kaj bomo s tračnicami, če se še nadalje uvažajo končni proizvodi iz tujine in če se na ta način naša domača industrija onesposablja za podrobno izdelavo!

Takšna je bila situacija v splošnih črtah pred načrtom kmetijskega ministrstva. Sistematično izločevana iz državnih nabav je morala naša domača industrija gledati na to, da svojo proizvodnjo tako preuredi, da bo mogla oddajati svoje izdelke v kmetijstvu in drugih domačih gospodarskih panogah, da bi bila tako vsaj deloma zaposlena. V tem pa je prišel udarec kmetijskega ministrstva.

Kmetijsko ministrstvo je namreč izdelalo obširen seznam, kateri poljedelski stroji in kmetijske priprave bi se morale uvažati carine prosto. Seznam je silno obširen in navaja skoraj vse predmete, ki se uporabljajo v kmetijstvu in ki se v veliki večini izdelujejo že v Jugoslaviji. Tako navaja seznam kmetijskega ministrstva med drugim naslednje predmete: sekire, lopate, motike, grablje in vile, kose in srpe, razne nože, škarje za striženje ovc, vinogradniške škarje, mehe za razpršilce, pluge in dele za pluge, separatorje in centrifuge, razne stroje, modro galico itd. itd.

Iz tega seznama se vidi, da bi

Samo tujci imajo dobiček od naših bosanskih gozdov

Zakaj so hoteli Švicarji dobiti tvornico celuloze v Drvarju

Znani beograjski industrialec Milan Vapa, lastnik velike papirnice v Beogradu, je objavil v »Jugoslovanskem kurirju« silno zanimiv članek o pravem ozadju prizadevanja nekih švicarskih finančnikov, da bi postali lastniki znane tvornice celuloze v Drvarju. V svoji izjavi pravi Milan Vapa med drugim:

Tvornica celuloze v Drvarju je ustavila delo že pred kakimi štiri leti. Ustavila je obratovanje v onem času, ko so se zbirali nad Evropo temni oblaki in čeprav je morala takrat tudi tvornica v Drvarju vedeti, kako važna je celuloza za vojno obrambo. Celuloza pa je tudi važna za naše papirnice, za naše časopise in značilno je, da so začele tako tvornice v Sloveniji ko v Zagrebu baš v tistem času povečavati svojo proizvodnjo celuloze, da bi bile pripravljene za vsak primer. Zato je tem bolj čudno, da prihajajo ti tuji švicarski finančniki v našo deželo, da rešujejo naše podjetje baš v času, ko so ga podgane že čisto izgrizle. Zakaj neki niso doleteli ti tuji finančniki v naše zasebne tvornice, da bi prevzeli te tvornice? To ni težko uganiti, ker pač vedo, da naše zasebne tvornice ne bi bile plen tujcev. Tujci gredo samo v tvornice, pri katerih je angažirana država. Tu je polje dela za tujce. Tu oni najprej vse uničijo, da se potem laže polaste teh podjetij. Največja sramota pa je, da se vedno najdejo naši ljudje, ki pomagajo tujcem pri uničevanju našega narodnega premoženja. Nato spominja Vapa na svoje boje, ki jih je imel s tujim kapitalom, ki je skušal s pomočjo državnega angažmana postati gospodar njegove tvornice. Pa to se tujcem k sreči ni posrečilo.

Prav isti primer je s tvornico v Drvarju. »Vse sem storil, da bi ostala ta tvornica v naših rokah, toda vsa moja prizadevanja so bila zaman,« pravi Vapa. Videl sem in tudi svoje tovariše sem mogel prepričati, da nekim nikakor ne gre v račun, da bi začela ta tvornica obratovati, temveč da se hoče doseči čisto nekaj drugega. Na neki konferenci v trgovinskem ministrstvu je zahteval Šipad, solastnik tvornice v Drvarju, da se obremeni celuloza pri uvozu s posebnimi carinami in kadar se bo to storilo, da bodo dali Švicarji kapital za obnovo obratovanja tvornice v Drvarju. Takoj mi je padla v oči zakulisna borba pri tej zahtevi in zahteval sem, da se vsa zadeva

odloži, dokler ne privedem nekega tujega strokovnjaka za celulozo in z njim pregledam tvornico v Drvarju. Ta moj predlog je prodril — in Vapa citira iz poročila tega nemškega strokovnjaka in inženirja Lehmana nekaj posebno markantnih odstavkov, od katerih omenjamo:...

... Že tri leta propadajo in ginejo v gozdu in na tvorniškem ozemlju skladi lesa. Dosedaj je na ta način propadlo okoli 400.000 kubičnih metrov tega lesa. Ta porčta drevesa silno otežkočajo v gozdu manipulacijo z drugimi drevesi in ogromni odpadki iz žage Šipada, v katerih dela 19 gaterjev, se ne morejo odvažati več po tekočem pasu, ki se giblje izpod strojev, temveč se morajo z velikimi stroški odvažati tri do štiri kilometre daleč v neko dolino, kjer se pod milim nebom noč in dan sežigajo. V vseh državah sveta se skuša že iz finančno-gospodarskih razlogov zaposliti čim več delavcev in izkoristiti v ta namen vse surovine, ki se morejo dobiti v deželi. Povsod se trudijo, da uvoz zmanjšajo in izvoz povečajo ter ustanavljajo v ta namen tudi nove tvornice.

»Tu v Jugoslaviji takšna industrija (za izdelovanje celuloze) že obstoji, prav tako viri za surovine, kljub temu se pušča 450 de-

lavcev brez zaslužka (v tvornici celuloze v Drvarju) in to v tvornici, pri kateri je udeležen life-rant surovine Šipad s 50% kapitala. Ta tvornica je vredna, ker ne dela, vsak dan manj. Šipad pa ima velikkanske izdatke, da uničuje odpadke, ki bi jih mogla uporabljati tvornica celuloze v Drvarju. Ni lajka, ki bi mogel to razumeti, dočim se mora strokovnjak samo zgražati. Devet vagonov celuloze more tvornica v Drvarju dnevno izdelati in po vsem svetu je tako veliko povpraševanje po celulozi, da je njena cena narasla. S polno paro delajo tvornice celuloze v Avstriji, Češkoslovaški, Romuniji in v Nemčiji, pri nas pa tvornica stoji, odpadki lesa pa, mesto da bi se uporabljali v tej tvornici, se z velikimi stroški sežigajo.

Tu je vzrok, zakaj so prileteli kar z aeroplani tuji finančniki v Drvar. Videli so, da je prišel njih trenutek, da je prišel čas, ko morejo oni iz propadajočega državnega podjetja potegniti velika bogastva in da jih bomo pri tem še hvalili kot velike dobrotnike, ki financirajo denar v propadajoče državno podjetje. Toda zakaj propada to podjetje? Zakaj se sami ne obogatimo, zakaj naj tujec pospravi dobiček od našega premoženja!

Kako se ubija naša kovinska industrija

V nasprotju z zakonitimi predpisi se uvažajo iz tujine predmeti, ki jih izdeluje domača industrija

Agrarna avtarkija vseh naših sosednjih držav nas nujno sili, da se tudi mi industrijsko osamosvojimo, ker drugače ne moremo zaposliti svojih ljudi. Po zaslugi zasebne iniciative se je tudi ustanovilo pri nas mnogo tvornic in naša osamosvojitev je na industrijskem polju lepo napredovala. Toda napredovala bi še v mnogo znatnejši meri, če se ne bi delale naši industriji težave s strani, s katere bi jih smeli najmanj pričakovati. A te težave se delajo in s posebnimi ugodnostmi se dovoljuje tujim izdelkom carine prost uvoz v našo državo, dočim se povšuje uvozna carina za surovine, ki jih potrebuje domača industrija. Poleg tega pa se v vedno večji meri naročujejo v tujini izdelki ki jih že izdelujejo naše domače

tvornice. Kako silno se na ta način ubija naša domača industrija, kaže nazorno članek, ki ga je objavila zadnja »Industrijska odbrana« in ki se glasi:

Že preje smo poročali, po kako trnovitih stezah se mora gibati naša kovinska industrija po vojni, zlasti pa še po najnovejši odredbi kmetijskega ministrstva, s katero se ji je zadal smrtni sunek. Da pa ne gre le za nepazljivost ali nemarnost javne roke glede razvoja naše domače kovinske industrije, temveč da se naravnost sistematično dela na njenem uničenju, dokazujejo najbolj naslednji sklepi, ki so bili izdani pred preje omenjenim predlogom kmetijskega ministrstva.

1. V začetku tega leta je bila s sklepom ministrskega sveta zmanj-

se po predlogu kmetijskega ministrstva morali uvažati skoraj brez izjeme vsi kmetijski stroji in vse kmetijsko orodje carine prosto iz tujine, pa čeprav se izdelujejo ti predmeti pri nas v Jugoslaviji. Nujna posledica tega bi bila, da bi naša industrija stala, da bi bile cele armade naših delavcev brezposelne, tem bolj pa bi delale tuje tvornice, ki bi nam dobavljale vse to blago.

Ni mogoče reči nič drugega, ko da je treba takšno postopanje obsojati kot višek brezglave gospodarske politike in da se mora z vsemi sredstvi delati na to, da se takšna politika onemogoči. Vendar ne gre, da bi se z državno pomočjo ubijala naša domača industrija!

Kako so učinkovale sankcije

Čeprav še ni mogoče dokončno ugotoviti, kako so škodovala sankcije, se pa vendar precej jasno vidi njih učinek iz naslednjih števil. Uvoz v Italijo je znašal v tisočih zlatih dolarjev

iz	marca 1935	marca 1936
Anglije	2.142,0	8,8
Francije	1.343,4	157,7
Nemčije	3.066,2	3.671,5
Avstrije	549,8	549,6
Madjarske	505,4	532,8
Nizozemske	395,1	31,9
Jugoslavije	581,4	0,8
Poljske	502,7	85,7
Rumunije	385,0	41,7
Rusije	178,0	29,3

Izvoz Italije pa se je gibal takole v:

Nemčijo	3.449,6	3.634,0
Avstrijo	1.339,7	1.696,5
Madjarsko	1.125,9	1.308,2
Anglijo	2.644,9	267,2
Francijo	1.701,9	385,8
Nizozemsko	399,1	204,7
Jugoslavijo	981,6	107,7
Poljsko	380,4	178,0
Rumunijo	833,0	218,5
Rusijo	487,3	305,4

Tudi ena naših specialitet

Ker so železniške prevozne tarife previsoke, so mnogi trgovci iz Dervente začeli prevažati blago iz Broda v Dervento na kmečkih vozovih, ker so si na ta način prihranili od 50 do 60% stroškov za prevoznino. S tem pa nikakor ni bila zadovoljna direkcija železnic v Sarajevu ter zahtevala, da se preprovo trgovcem in voznikom, da v bodoče prevažajo blago z vozovi, ker delajo s tem nevarno konkurenco železnicam. Železnicam se je v resnici posrečilo, da so to prepoved tudi dosegle. Sedaj so se obrnili trgovci v Derventi na sarajevsko zbornico, da se ta prepoved preklicuje.

Zakaj železnice ne znižajo svoje tarife, če vidijo, da ljudje teh tarif ne morejo zmagati, je seveda poglavje za sebe. Toda kako je sploh mogoče komu prepovedati, da se poslužuje konj za prevoz blaga, je nam v resnici nerazumljivo in zato prepuščamo tudi odgovornost za to vest »Jug. Lloyd«, ki je poročal o tej naši presenetljivi posebnosti.

»Službeni list«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 13. junija objavljajo: Uredbe o ustanovitvi občin: Ajdovec, Orehovica, Prmskovo, Razbor in Stari trg — Uredbe o izpremembah ozemelj občin Juršinci, Dornava, Osluševci in Markovci, o ustanovitvi občine Polenski ter izpremembi imena občine Juršinci, nadalje uredbe o izpremembah področij občin Mačkovec in Križevci, Trbovlje in Hrastnik ter uredbo o razdružitvi občine Šmarjeta-Bela cerkev — Razne ratifikacije mednarodnih konvencij, med drugim o pobijanju ponarejanja denarja s protokolom po kraljevini Italiji — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Malo odgovora „Narodnemu Blagostanju“

Sankcije, slovensko lesno gospodarstvo in statistika OUZD Zakaj ne dopuščamo baike o bogati Sloveniji

»Narodno blagostanje« v svoji zadnji številki zopet odgovarja na naša izvajanja glede škode, ki so jo povzročile sankcije slovenskemu lesnemu gospodarstvu. »N. B.« z vso trdovratnostjo vztraja na svojem stališču — in to kljub članku g. Škrbca o propadanju naše lesne industrije, ki smo ga tudi mi objavili —, da sankcije niso škodovale slovenskemu lesnemu gospodarstvu, ker se je po podatkih OUZD zaposlenost v lesni stroki povišala.

Prav žal nam je, če je »N. B.« gluho za vsa pojasnila in če ne pozna toliko naših lesnih razmer, da bi moglo pravilno presojati podatke OUZD. V Škrbcem članku je bilo zadostno pojasnjeno, zakaj more kljub propadanju vse lesne trgovine in industrije v Sloveniji in kljub silnemu dvigu brezposelnosti v tej stroki, vseeno za znanovati OUZD dvig, kar pa za zadnje mesece niti ni res, ker je izkazal tudi OUZD v lesni stroki nazadovanje brezposelnih. Toda »N. B.« kratkomočno noče slišati za vsa ta pojasnila, ker ono hoče tudi z glavo skozi zid, samo da bi obveljala njegova. Gospodje pri »N. B.« pač mislijo, da bi šla vsa njih reputacija po vodi, če bi tudi le od daleč priznali svojo zmoto. Zato pri njej vztrajajo in se ne zavedajo, kako smešni postajajo, ko hočejo na vsak način dokazati, da sankcije niso škodovale slovenskemu lesnemu gospodarstvu. Naj vendar povprašajo pri carinarnici, koliko vagonov lesa je šlo preje vsak dan skozi Rakek in Bohinjsko Bistrico v Italijo in koliko jih gre danes. Pa če jim je to preveč zamudno, naj vendar pokukajo v uradno statistiko našega izvoza in prepričali se bodo, da postaja neresen vsak, kdor trdi takšno gorostasnost, kakor jo vidi naša vodilna gospodarska revija »Narodno blagostanje«.

Ves izvoz lesa se je ustavil, na tisoče voznikov je brez zaslužka, na desetstisoče kmečkih gospodarjev in sinov je brez dela, na stotine žag stoji, kljub temu pa pravi »N. B.«, da vse to ni res, ker da je zapisano v statistiki OUZD drugače! Slepem je pač nemogoče dopovedati, da vidijo, kakšne so stvari v resnici.

Staro pravilo je, ki ga mora priznati tudi »N. B.«, da cene za vsak predmet rastejo, če je povpraševanje po tem predmetu znatnejše. Če sankcije ne bi škodovale, potem bi zaradi večje potrebe Italije na lesu, ki je nujna posledica afriške vojne, izvoz lesa v Italijo narastel. Dvignilo bi se povpraševanje po lesu, cene lesu bi se zato dvignile, mi pa moramo žal konstatirati, da padajo cene konstantno in da so padle že pod 100 dinarjev za m³ hlodov. Pa tudi tega dejstva noče »N. B.« priznati in pravi, da ne veruje v točnost navedenih cen, dokler mu jih ne potrdi katero uradno mesto. Zakaj se »N. B.« tudi ni potrudilo, da to potrdilo dobi, ne vemo in ne razumemo, še manj pa moremo razumeti, da še upa »N. B.« sploh kaj takšnega napisati! Naj vendar pogleda v uradno tečajnico ljubljanske borze in vidi bo, kako katastrofalno pada cena lesa v Sloveniji. (Sicer pa bi povedali »N. B.« še to: V »Ošišanem ježu« je rubrika: »Verovali ali ne«. V tej rubriki bi bilo treba naslikati tega jugoslovanskega ekonomista, ki veruje samo v one številke, ki jih dobi z uradnega mesta.)

Občudovanja vredna je tudi trditev, da padec cen še ne pomeni katastrofe. Če je n. pr. dobila Slovenija za 100.000 kubikov l. 1927. 38 milijonov din, sedaj pa dobi le 10 milijonov, to seveda ni po »N. B.« nobena nesreča. Ta razlika 28

milijonov seveda ni nič. Blagor »N. B.«, ki mu je takšna razlika v zaslužku bagatela.

In končno še o bajki o slovenskem bogastvu! »N. B.« pravi, da je zanj silno značilen pojav, da se Slovenci silno razburjajo nad vsako konstatacijo, ki je zanje neugodna. Po »N. B.« bi menda morali biti veseli, če propada naše lesno gospodarstvo, če se piše neresnične stvari o nas, samo da bi imelo »N. B.« prav. Toda tega veselja mu res ne moremo storiti. Če kdo piše, da je dobila Slovenija asfaltirane ceste, potem bomo proti temu vedno nastopili, ker je to laž, in ker se nam hoče s to lažjo odreči še to, kar bi po tolikih moledovanih mogoče vendarle dosegli. Za avtomobilsko cesto iz Ljubljane do morja se pehamo že leta in leta in če smo temu cilju danes nekoliko bližji, potem le po zaslugi naše banske uprave, ki je že v ta namen žrtvovala velike zneske. Z lažjo o asfaltiranih cestah se nam hoče odreči pravica, da bi dobili od državnih investicij še tisti skromni odstotek, ki bi ga morali dobiti po svojem številu, ker na našo davčno moč se itak nihče ne spomni, kadar se dele državne dobrate.

Siti, do grla siti, smo že tistega nebratskega in do skrajnosti egoističnega izreka, da ima Slovenija itak vsega dovolj in da nič ne potrebuje. S tem izgovorom se hoče doseči le eno, da se še bolj pospeši že itak več ko preveč močno propadanje slovenskega gospodarstva. Bajko o bogati Sloveniji,

smatramo zato kot direktno sovražnost proti Sloveniji!

Lepo se slišijo besede »N. B.«, da predstavlja naša država edinstveno gospodarsko oblast. Da, na papirju in v »Nar. blagostanju«, toda v praksi je vse drugače! Takšne davčne prakse ko v Sloveniji ni nikjer v državi, a vendar so davčni zakoni povsod enaki! Nekateri banovine dobivajo od države velike dotacije, naša dravska pa — nič! Pri nas plačujejo ljudje od 1000 din drž. davka tudi 1500 din samoupravnih doklad, v Beogradu in drugod pa celih 200 din. In odstotek javnih del, ki jih dobi Slovenija, je najmanjši v vsej državi. Itd. itd. Res lepa edinstvenost!

Za zaključek povemo »N. B.« le eno: Slovenci smo bili in smo iskreno za Jugoslavijo, ker še vedno verujemo in smo prepričani, da bo prišlo v Jugoslaviji do popolne enakopravnosti, da se bodo mogle vse pokrajine in tudi gospodarsko močnejše, tako razvijati, kakor so napredovale nekoč. S to enakopravnostjo hočemo doseči, da se bodo tudi najbolj gospodarsko zastarele pokrajine dvignile na stopnjo Slovenije, dočim hoče »Narodno blagostanje« in razširjevalci baike o bogati Sloveniji doseči nivelizacijo Slovenije navzdol, da bi padla na stopnjo arnavtske pokrajine.

Proti temu pa se bomo vedno borili in tega ne bomo nikdar pristustili. V tem pa je tudi ves spor in nobena sofistika te resnice ne prikrije!

Zaposlenost delavstva in naše uradne statistike

Na drugem mestu poročamo, s kako obupnim pogumom skuša »Narodno blagostanje« vzdržati svojo tezo, da sankcije niso škodovale slovenskemu lesnemu gospodarstvu, ker da govore drugače številke, ki jih objavlja naš OUZD. Kako pa je vse to obupno prizadevanje »Narodnega blagostanja« obsojeno na neuspeh, dokazuje prav lepo tudi odgovor, ki ga je o tem vprašanju objavila na naslov »Narodnega blagostanja« »Industrijska odbrana« v Beogradu, ko piše:

»Statistika je nedvomno najbolj zanesljiv barometer za presojanje gospodarske konjunktore in prosperitete. Toda pri tem je treba tudi znati uporabljati statistične podatke. To je usodno za mnoge naše statistične analitike, ki presojuje vse številke in podatke statistik ad hoc, ne da bi globlje posegli v dejanske razmere.

Tudi naši stari rutinirani ekonomisti [dr. Bajkić (lastnik in urednik »Narodnega blagostanja«, op. ur.) in drugi] so padli te dni na izpitu baš v tem vprašanju. Na podlagi nekega močnejšega gibana v številu zaposlenih v industriji, so hoteli sklepati o poletu in sijajnem procvitanju naše domače industrije, in to navzlec vsem dejanskim činjenicam, ki njih namero tako očitno demantirajo.

Dejstvo je, da se vidi iz poročil SUZORA neki stalni dvig zaposlenosti, ko tudi tendenca neznatnega padanja povprečne zavarovane dneвне mezd.

Kjub temu pa ne more biti niti govora o večji konjunkturi (zaradi večjega števila zaposlenosti) niti o procvitanju industrije (zaradi nazadovanja povprečne dneвне delavske mezd), in sicer iz naslednjih razlogov:

Statistični analitiki stalno pozabljajo na naslednje činjenice:

1. Mnoga podjetja so skrajšala, da ne bi morala odpuščati delavcev zaradi manjše proizvodnje, delovno dobo na štiri do šest ur dnevno. Na ta način ostaja sicer število zaposlenih delavcev isto, povprečna dnevna zavarovana mezda pa pada. Primer: Trboveljska premogokopna družba, pri kateri delajo delavci povprečno mesečno le 12 dni.

2. Nekatera podjetja so uvedla tedensko izmenjavo delavstva, da dela en teden ena skupina delavstva, drug teden pa druga, da vsaj vsi nekaj zaslužijo. Število zaposlenih je v teh podjetjih sicer isto, toda zaslužek delavstva je padel za polovico. (Ali: dvojno število zaposlenih pri isti skupni zavarovani mezd.)

3. Dotok nekvalificirane in ženske delovne sile, ki je slabše plačana in na katero odpada skoraj ves dvig zaposlenosti, postaja tudi vedno večji. Odtod padanje zavarovane povprečne mezd.

4. Neoljalna konkurenca med nekvalificiranimi (zlasti med ženskami) in kvalificiranimi delavci prisiljuje slednje, da se na trgu dela ponujajo ceneje.

5. Poleg tega pa se tudi ne sme pozabiti, da je evidenca SUZORA vedno bolj učinkovita in da je zaradi te evidence moralo prijaviti svoje nameščence marsikatero podjetje, ki jih preje ni prijavilo.

Vsa ta dejstva je treba pri analizi naših uradnih statistik upoštevati in šele potem je mogoča pravilna sodba. Potem pa se tudi razblinijo v nič vsi hvalospevi o prosperiteti naše domače industrije, čeprav seveda ni dvoma, da nekatera podjetja tudi dobro zaslužijo. Žal pa so ta v manjšini, kakor dokazuje statistika o čistem dobičku naših delniških družb, kar so večinoma vsa naša domača industrijska podjetja.

Politične vesti

Titulescu je priredil na čast odhajajočemu francoskemu poslaniku kosilo in imel pri tej priliki važen politični govor, v katerem je dejal, da ostane Rumunija na strani Francije, ker je Rumunija za mir, Francija pa dela stalno za mir, Rumunija tudi ve, da je Francija nasprotnica vojne in da se ne misli zateči k vojni niti tedaj, kadar bi nastali resnejši konflikti v mednarodnem življenju.

Iz Sofije je dr. Schacht odpotoval v Budimpešto, kamor je prišel v sredo. Nemški listi obširno pišejo o velikem uspehu dr. Schachtovega potovanja, da je zdaj gospodarsko sodelovanje med Nemčijo in južno-vzhodnimi državami Evrope zagotovljeno.

V četrtek bo v francoskem parlamentu poročal Leon Blum o bodoči finančni politiki svoje vlade. V angleškem parlamentu pa se bo začela v četrtek velika zunanje politična debata.

V angleški javnosti je glede sankcij že izvršen popoln preobrat in je gotovo, da bo Anglija sankcije ukinila. V tem smislu je tudi že potekla seja angleške vlade v sredo.

Da bodo sankcije proti Italiji odpravljene, je sedaj po tozadevnem sklepu angleške vlade že izven dvoma. V Franciji so še v negotovosti, kako naj tolmačijo sklep angleške vlade. Nekateri listi upajo, da pomeni ta sklep vrnitev Anglije k fronti velesil, kakor je bilo dogovorjeno v Stresli, drugi pa se boje, da bi mogel pomeniti obnovo angleške politike osamljenosti.

Italija se bo proti pričakovanju udeležila sestanka Sveta Zveze narodov, kjer bo nastopila zelo ofenzivno. Italija bo trdila, da je bila napadena od Etiopcev in da se je le branila. Ker je etiopski cesar pobegnil iz Etiopije, jo je morala Italija zasesti, da je očuvala red! In še podobne neverjetnosti bodo poslušali ženevski diplomati z vso potrebno spoštljivostjo. Slava jim!

Baron Aloisi ne bo več zastopal Italije v Zenevi, temveč ga bo Mussolini porabil le za posebne misije.

Italijanski listi pišejo, da Italija ne more dovoliti za priznanje etiopske aneksije nobenih protikoncesij. Zveza narodov naj ukine sankcije in s tem bo ustvarjena nova situacija in Italija bo zopet mogla sodelovati v Zenevi in pri reševanju evropske situacije.

Angleški vojni minister je v nekem govoru izjavil, da je danes mednarodni politični položaj mnogo bolj napet ko l. 1914.

Aneksija Etiopije bo od velesil in nato seveda tudi od vseh drugih sil na tihem priznana. V ta namen bo imenovala Italija pri vseh dvorih nove diplomatske zastopnike, ki bodo izročili svoja poverljiva pisma že v imenu italijanskega kralja in etiopskega cesarja Emanuela. Te listine bodo vlade sprejele in s tem na tihem priznale aneksijo Etiopije po Italiji. Čestitati velesilam k temu izrednemu pogumu baš ni treba.

Potniki, ki prihajajo iz Adis Abebe, poročajo, da se v Etiopiji še vedno bore domačini proti italijanskim četam. Pokrajine južno in zapadno od železniške proge so na več krajih zasedle etiopske čete.

Do težkih izgrediv je prišlo v Liègu in Antverpnu, ker so hoteli stavkajoči delavci preprečiti delavljim delavcem, da bi delali. Policija je morala uporabiti orožje in je bilo več delavcev ranjenih.

Na Hitlerja je bil po vesti pariski »Oeuvre« poskušen pred nekaj dnevi atentat, ki pa se je ponesrečil. Ubit pa da je bil pri tej priliki Hitlerjev šofer.

O novih neredih poročajo iz Španije. V mnogih krajih je prišlo do krvavih spopadov med socialisti in fašisti. Več ljudi je bilo ubitih, še več pa ranjenih.

Mandat za sestavo nove švedske vlade je dal kralj voditelju švedske kmetijske stranke Bergsonu.

Sirija in Libanon bosta še to poletje proglašeni kot popolnoma samostojni državi in na septemborskem zasedanju Zveze narodov tudi sprejeti kot njeni članici. Vežani pa bosta s Francijo s posebno zavezniško pogodbo in tudi v vojaških zadevah ne bosta imeli popolnoma prostih rok. Tako je bilo dogovorjeno pri pogajanjih med zastopniki obeh držav in francosko vlado.

Iraški kralj Fejzal je izjavil, da židovsko-arabska pogodba iz leta 1919, s katero da je bil dosežen sporazum med Arabci in Zidi glede naseljevanja Židov v Palestini, falzifikat.

Maršalu Čang Kaj Šeku se je končno le posrečilo, da je dosegel sporazum s kantonsko vlado. S tem je preprečena nova kitajska državljanska vojna.

Denarstvo

Za ohranitev banovinskih hranilnic

V Beograd je prišla deputacija banovinskih hranilnic, da intervirajo pri odločujočih činiteljih, da se prepreči neverjetna namera ukinitve vseh banovinskih hranilnic, kakor to predvideva člen 51. predloženega zakonskega načrta o občinskih hranilnicah.

V rešnici ne moremo te namere označiti drugače kot neverjetne. Vse banovinske hranilnice delujejo dobro, nekatere celo odlično ter so v veliko oporo tako banškim upravam pri njih delu kot tudi vsemu gospodarstvu v posameznih banovinah. Ni torej niti najmanjšega stvarnega razloga za ukinitve teh hranilnic, temveč vsi razlogi govore zato, da bi jih morali ustanoviti, če jih še ne bi imeli. Toda kljub temu, bi neki gospodje hoteli te obnove hranilnic odpraviti.

Zakaj?

Odgovor more biti le eden. Tisti gospodje, ki niso hoteli pomagati našim denarnim zavodom v stiski, ki so nasprotno celo delali na to, da se ta stiska še poveča, ti gošpodje bi hoteli sedaj odpraviti še banovinske hranilnice, da bi bilo vse denarstvo Jugoslavije centralizirano in da bi se stekal ves prihranjeni denar v Beograd. Centralizem v svoji najbolj jasni in najbolj škodljivi obliki se kaže v tej ataki proti banovinskim hranilnicam in zato se mora ta ataka odbiti za vsako ceno in brezpo-
gojno!

Vloge pri bivši avstr. Poštni hranilnici

Naproseni objavljamo:

Društvo za zaščito interesov vlagateljev bivše avstrijske Poštne hranilnice na Dunaju s sedežem v Ljubljani objavlja, da bo vložilo tožbo proti beograjski Poštni hranilnici zaradi neizplačila vlog, ki so bile od naših državljanov pred in med vojno naložene v bivši avstrijski Poštni hranilnici na Dunaju, ker je pozitivno dognano, da je dunajska Poštna hranilnica v letu 1929. izplačala okoli din 11.000.000 naši državi, deloma v gotovini in deloma v vrednostnih papirjih v svrhu izplačila našim upravičenim vlagateljem. Zato se nujno opozarja vsi tisti vlagatelji in lastniki čekov, računov, ki še niso prijavili društvu svojih terjatev, naj to v lastnem interesu čimprej store, ker bodo v tožbi zastopani le tisti, ki so člani društva in oni, ki so svoje terjatve v letih 1927, 1928 in do 10. septembra 1929 pri poštini uradnih kjer koli si bode prijavili in prejeli tožadavna potrdila. V prijavi je navesti ime in priimek vlagatelja, bivališče, štev. ček. računa ali vložne knjižice, vloga v bivši avstrijskih kronah in da bo dotični plačal po prejemu vloge 8% društvu za pravne stroške. Obenem je poslati takoj društvu za vsakeh naloženih 100 kron 1 din za tekoče stroške. Pripominjamo, da je glede tožadavnih informacij priložiti znamko din 2.— za odgovor.

Društvo za zaščito interesov vlagateljev bivše avstrijske poštne hranilnice v Ljubljani.

Odlog plačil je bil dovoljen

Hranilnici in posojilnici v Dol-skem za dobo 6 let za dolgove, nastale pred 28. aprilom 1934. Obrestna mera za stare vloge po 2%.

Francoska vlada pripravlja reformo Francoske banke, ki bi imela v bodoče dva oddelka, in sicer emisijski in kreditni. Prvi bi urejal samo obtok bankovcev, drugi pa bi urejal kreditna in diskontna vprašanja. Najbrže bo ta reforma že v kratkem predložena francoskemu parlamentu v odobritev.

Širite »Trgovski list«!

Zahteve naših borz

Zasedanje zastopnikov jugoslovanskih borz v Beogradu

V torek je bilo zaključeno zasedanje delegatov jugoslovanskih borz v Beogradu. Delegacija jugoslovanskih borz je stalna ustanova, ki je bila ustanovljena, da se doseže vzajemno podpiranje borz in s tem pospeši njih napredek. Na sedanjem zasedanju so se v prvi vrsti obravnavala vprašanja, ki se tičejo notranje organizacije borz in zlasti vprašanja, kako povečati pristopnost na borzo čim širšim gospodarskim krogom. Zasedanje je otvoril in vodil podpredsednik beograjske borze Mihajlo Čurić, ker pripada letos predsedništvo beograjski borzi.

Sestanka so se udeležili ti delegati: za zagrebško borzo upravnik dr. Matica, za ljubljansko predsednik dr. Slokar in tajnik Kovač, za novosadsko podpredsednik Mirosavljević, gl. tajnik dr. Petrović in svetnik Tabaković, za beograjsko podpredsednik Čurić, član uprave Petković in gen. tajnik Zebić, za somborsko član uprave Veselinović in gl. tajnik dr. Protić ter za skopljansko tajnik Milosavljević.

Po odobritvi pozdravnih telegramov predsedniku vlade dr. Stojadinoviću in trgovinskemu ministru dr. Vrbaniću je prevzel vodstvo zasedanja g. Voja Petković. Glavna poročila je podal tajnik beograjske borze Zebić, na kar so bile po izčrpnih diskusijah, v kateri so sodelovali vsi delegati, sprejete resolucije, ki jih objavljamo na koncu poročila.

Ob priliki zasedanja pa so delegati borz obiskali tudi vse resorne gospodarske ministre in jih opozorili na vprašanja, ki so se obravnavala na zasedanju. Včeraj zvečer pa je bil v hotelu »Srbski kralj« banket, katerega so se udeležili poleg vseh delegatov tudi ministrski predsednik dr. Stojadinović, trgovinski minister dr. Vrbanić, finančni minister Letica, guverner Narodne banke dr. Radosavljević, podguverner dr. Belin in cela vrsta najodličnejših zastopnikov beograjskega gospodarstva. Na večeru je bilo izrečenih tudi več važnih govorov ter so se razpravljala razna gospodarska vprašanja. V večini govorov je prevladovalo optimistično razpoloženje, da je vendarle začela kriza pojenjati. Večer je potekel nad vse animirano.

Resolucija jugoslovanskih borz

Na koncu zasedanja delegacije jugoslovanskih borz je bila soglasno sprejeta naslednja resolucija:

Za razširitev poslov borz.

Da bi mogle produktne borze kot javna tržišča tudi za časa krize čim bolj izpolnjevati svojo nalogo, je potrebno, da se na njih zbira čim večje število vseh onih, ki imajo blago na prodaj ali ki hočejo kupiti blago. Zato je treba omogočiti dostop na borzo tudi gospodarjem, ki imajo najmanj 20 hektarjev obdelane zemlje. Ti morejo biti sprejeti kot obiskovalci in izredni člani produktivnih borz, prav tako pa tudi zadruga in zadružne zveze.

Vsaka borza naj določi glavni borzni dan za produkte, ko bodo imeli obiskovalci borze brezplačen povratek na železnicah in parobrodih, če so karte za prihod kupili dan prej.

Vojno ministrstvo naj se naprosi, da vsaj deloma kupuje svoje nabave deželnih pridelkov na javnih sestankih jugoslovanskih borz. Odločujoči faktorji naj se naprosijo, da bosta Privilegirana izvozna družba in državno imetje »Belje« nabavljali, odnosno prodajali svoje proizvode če le mogoče na javnih sestankih jugoslovanskih borz.

Poštni minister se naproša, da za borzam za čas borznih sestankov dovolj telefonov na razpolago

in da s tem omogoči lažje izvrševanje borznih poslov. Telefonske takse za medkrajevne pogovore naj se za čas borznih sestankov znižajo na polovico.

Borzne uzance.

O vprašanjih glede borznih uzance so bili sprejeti sklepi: o izenačenju in sprejemu natančnejših določil glede promptnih poslov, o ureditvi eksekucij na borzah, da bi bilo njih izvrševanje čim bolj pravilno, o izpolnitvi določil glede paritetne klavzule in izpremembi notiranja v tečajnicah, o kavcijah za terminsko devizno poslovanje. Prav tako so bili sprejeti sklepi, kako se bodo notirali tečajni deželni pridelki v službi tečajnicah, da se poleg ponudbe in »vpraševanja« objavljajo tudi dosežene cene v sklenjenih sklopih na borznih sestankih. Končno je bilo definitivno urejeno tudi vprašanje hranjenja vzorcev, kadar so ugovori proti blagu zaradi vlažnosti in kadar so ugovori zaradi drugih hib blaga. Vse te sklepe bodo predložile posamezne borzne uprave borznim svetom v končno odobritev.

Izgledi na letošnje žetev.

O izgledih letošnje žetve so poročali posamezni delegati po podatkih, ki so jih zbrali na svojih področjih. Na podlagi teh podat-

kov se more sklepati, da bo znašal skupen donos pšenice okoli 23 do 24 milijonov metrskih stotov ter da bo preko domače potrebe za potrošnjo in seme ostalo od 30.000 do 40.000 vagonov za izvoz.

Obiranje češpelj bo dalo okoli 4000 vagonov.

Razpravljajoč o vprašanjih žetve, so zastopniki borz poudarjali živo potrebo, da se zagotove kontingenti za izvoz naših žitaric in češpelj v tujino ter da se kontrola izvoza češpelj zaupa sposobnim in temu poslu doraslim ljudem. Istčasno opozarja delegacija na izredno važnost, da dobi naša država potrebno število silosov, ki bi omogočili vskladiščenje blaga in njegovo pravilno klasifikacijo. Končno je bila delegacija mnenja, da bi bilo treba izkoristiti sedanje svetovne cene za pšenico, ki so za nas primeroma ugodne (po pariteti Rotterdam bi bila cena od 110—118 din) ter dovoliti prost izvoz ko tudi svobodno prodajo deviz na trgu, da bi se na ta način pospešil izvoz in obvarovali izvozniki pred izgubami.

Glede oljaric so želeli delegati, da bi mogli tudi zasebni trgovci kupovati od proizvajalcev in izvažati oljarice po istih pogojih kakor Prizad ter da ostanejo posli, sklenjeni pred zadnjo uredbo, v veljavi.

Samo pol milijona Din je treba za odpravo telefonske mizerije v Mariboru

Pred kratkim so se ob priliki otvoritve telefonske avtomatične centrale na Bledu slišale visokodoneče besede o napredku telefonskega prometa in telefonske službe v Sloveniji. Ti slavonspevi pa bi zelo temeljito utihnili, če bi se istočasno tudi opisala telefonska mizerija, ki še danes duši promet tako v Ljubljani ko v Mariboru. Kako je s to mizerijo v Ljubljani, smo že ponovno opisali. Nič manjša pa tudi ni telefonska mizerija v Mariboru in zato zasluži vse upoštevanje akcija mariborskega združenja trgovcev. Če pomislimo, da je potrebnih za odpravo te mizerije v Mariboru le pol milijona din, potem bi se morali vsi čuditi, če se ta denar ne bi mogel najti, zlasti še, ker je treba smatrati ta izdatek kot investicijski, ki bi se v kratkem sam plačal in ki bi vrhu tega še koristil mariborskemu gospodarstvu.

Kako nujno je zboljšanje telefonskega prometa v Mariboru, je jasno razvidno iz predstavke, ki jo je poslalo Združenje v Mariboru na pošto direkcijo v Ljubljani in iz katere posnemamo:

Premalo telefonov

Vedno številnejše so pritožbe, ki prihajajo v zadnjih časih iz trgovskih, pa tudi industrijskih in ostalih gospodarskih krogov v Mariboru, ker ni mogoče dobiti novih telefonov. Naprava novih telefonov je — kakor trde odločujoči krogi — tehnično nemogoča, ker so telefonski kabli že popolnoma izčrpani ter ni v njih nobenih linij več prostih.

Te motivacije so seveda popolnoma verjetne, če pomislimo, da so bili danes obstoječi kabli položeni že pred davnim časom ter je bilo število linij preračunano na predvojni Maribor. A Maribor ima danes nad 9000 prebivalcev več kot pred vojno, a zlasti pa nesme pozabiti, da se je Maribor tudi trgovsko in industrijsko silno razvil ter postal vrhu tega še nekaka centralna turistična izhodna točka. Ni torej čuda, da se je dvignilo število telefonskih naročnikov od 300 na 700. Danes pa čaka zo-

pet ca 100 reflektantov na napeljavo novih telefonov, kar pa je — kot že omenjeno — nemogoče, ker so naši kabli tako preobloženi z linijami, da tudi v bodočnosti ni nikakega upanja na zboljšanje. Ker pa se Maribor še vedno širi, trgovina in obrt se še vedno razvijata ter industrija stalno raste, moramo konstatirati, da so današnje telefonsko-prometne razmere v Mariboru neznosne ter da je hitra odpomoč nujno potrebna.

Draga in nepotrebna popravila

Pri tej priliki bi poudarili še naslednje: Vsako zimo gre za popravilo telefonskih linij pri snežnih poškodbah okoli din 20.000 do 30.000—, čisto tudi več. Najhuje pa je to, da morajo pri takih prilikah čakati abonenti 2 do 3 tedne na popravilo vodov, in to iz enostavnega razloga, ker dobiva mariborska tehnična sekcija tako malenkostno denarno dotacijo, da ji radi tega primanjkuje delavcev in da po cele mesece nima niti kilogram žice, dasiravno sega njeno območje preko cele Spodnje Štajerske, Koroške in Prekmurja. Vrhutega so nekatere linije že tako zakrpane, da obstoje žični vodi že iz samih vozlov. — Vse te nepravilike bi lahko bile reducirane na minimum, če bi se razširili telefonski kabli v Mariboru. Če se namreč položijo novi kabli, bi ne bilo treba tako dolgih vodov, kot jih imamo danes, kratkim vodom pa sneg mnogo manj škoduje.

Niti pol milijona din ni treba

Kakor smo izvedeli, je bil proračun za povečanje telef. kablov v Mariboru na odločujočem mestu že predložen ter znaša ca din 500.000. Dejstvo pa je, da se je elektrotehnični material v zadnjem času pocenil za ca 50%; nadalje nudi Nemčija na njene industrijske proizvode, ki jih k nam izvažajo, 25% rabat. Po vsem tem sodeč, bo današnji proračun nedvomno mnogo manjši. — Ne moremo tudi priznati izgovora, da ni kredita za to investicijo, ker bi se povečani mariborski telefon v par letih amortiziral, kar naj dokaže na-

slednji aproksimativni amortizacijski račun:

a) Omenili smo, da čaka približno 100 reflektantov (a oglašajo se še vedno novi) na vpeljavo novega telefona. Povprečna letna naročnina bo znašala — malo računano din 1.000— za vsakega, kar znaša letno din 100.000—.

b) Večje število medkrajevnih pogovorov bi seveda zelo povišalo letni dohodek iz tega naslova, ki bi se po današnjem povprečju — zelo pesimistično — računano povečal vsako leto za ca din 140.000—.

c) Instalacijske pristojbine za en aparat znašajo din 900—, kar znaša pri 100 instalacijah din 90 tisoč, seveda samo enkrat. Čeprav so stroški instalacije precejšnji, bi nekaj dobička tudi tu ostalo.

Ta kratek, a resničen obračun kaže, da bi se zaprosena investicija, tudi če bi znašala din 500.000 amortizirala v najneugodnejšem primeru v treh letih, a v nadaljnjih letih bi povišica telefonskih dohodkov — pomenila povečan čist dobiček.

Vse to dokazuje, da bi bilo povečanje telefonskih kablov v Mariboru ne le nujno potrebno, temveč tudi za samo pošteno upravo rentabilno. Upamo in za trdno pričakujemo zato, da bo imela predstavka mariborskega združenja popoln uspeh in da se ne bo še nadalje trpela sedanja telefonska mizerija v Mariboru.

Lesno velepodjetje Žagar ustavilo obratovanje

Lesno velepodjetje Franjo Žagar, eno naših največjih lesnih velepodjetij, ki je bilo daleč po svetu znano že pred vojno, je te dni ustavilo obratovanje v svojem obratu na Milanovem vrhu. S tem je prišlo na stotine delavcev ob zaslužek, prav tako pa številni vozniki, ki so vozili les iz Milanovega vrha na postajo Rakek. Ustavitelj Žagarjevega podjetja je za ves okraj najtežji udarec in nov dokaz, v kako silno težki krizi živi vse naše lesno gospodarstvo.

A pomoči še vedno nobene od nikoder!

Konkurzi - poravnave

Za razpravljanje in sklepanje o prisilni poravnavi, ki jo predlaga trgovec Zorko Kržišnik v Zireh se določa narok na dan 20. junija ob 8.30 pri sodišču v Logatcu. Konkurnim upnikom III. razreda se plača 40% kvota.

V konkurzni zadevi tvrdke Zabet in sinova v Bobovku se izmenja stečajni upravitelj odvetnik dr. Megušar in se na njegovo mesto imenuje odvetnik dr. Kimovec v Kranju.

Konkurz o premoženju zapuščen po trgovcu Joču Jurkoviču v Mostah se odpravlja, ker je bila razdeljena vsa masa.

Končno je poravnalno postopanje posestnice in trgovke Angele Kačar, roj. Mejač v Zalogu.

Potrjuje se prisilna poravnava, ki jo je sklenil trgovec in posestnik Valter Engele, Kočevje, s svojimi upniki in po kateri plača tem 50% kvoto v 15 enakih mesečnih obrokih.

Občni zbori

Izredni občni zbor hotelske in stavbinske delniške družbe »Union« bo v ponedeljek, dne 6. julija ob 18. uri v srebrni dvorani Grand hotela Union. Na dnevnem redu je tudi povišanje delniške glavnice od 3.324.000 na 5.124.000 dinarjev. Delnice je treba položiti najkasneje do 30. junija v pisarni Grand hotela Union.

Slovenska banka, d. d. v Ljubljani ima redni občni zbor dne 30. junija ob 17. uri v družbinih prostorih v Ljubljani, Krekov trg. Delnice treba založiti najmanj 8 dni pred občnim zborom pri blagajni Slovenske banke.

Trgovinski register

Vpisale so se te firme:

Podravska montanska industrija R. Hilty, Maribor. Obratni predmet: Ukoriščanje rudoslednih pravic iz dovolitve rudosledbe rudarskega glavarstva v Ljubljani, štev. 101/36 z dne 8. januarja 1936 in trgovanje z izkopano rudo. Imetnik Rudolf Hilty, tovarniški ravnatelj v Mariboru, Vrazova ul. 3.

A. Toroš, carinsko posredovanje, Maribor. Imetnik Anton Toroš, Maribor, Aleksandrova cesta štev. 51.

Tekstilna tovarna Brumen & Thaler, družba z o. z. v Škofji Loki. Obratni predmet: tekstilna industrija in izdelovanje tekstilnega blaga vsake vrste s tkanjem, barvanjem in apretiranjem, izdelovanje ter nakup in prodaja vseh kakršnihkoli tekstilnih izdelkov in surovin itd. Osnovna glavica v višini 500.000 Din je vplačana v celoti. Poslovodje: Rado Thaler, industrialec v Škofji Loki, Franc Brumen, industrialec v Ljubljani. Poslovodji zastopata družbo kolektivno.

Vpisale so se naslednje izpremembe in dodatki:

Hranilnica Dravske banovine, podružnica Celje. Izbrise se član upravnega odbora Franc Zebot, hišni posestnik v Mariboru.

O. Josek & Comp., strojno mizarstvo in prodaja mizarstvih izdelkov v Celju. Izstopil je javni družabnik Franc Pleterski, vstopil pa kot javni družabnik Viktor Svetek, mizarstvi mojster v Celju. Družbo podpisujeta oba družabnika kolektivno.

»Peko«, družba z o. z. fabrika-cija in prodaja čevljev, podružnica v Celju. Izbrise se poslovodje dr. Slokar, Josip Ljublj in Aleksander Knez, vpišejo se pa Zdenko Knez, Avg. Kuster in dr. Stan-ko Lapajne.

Grajsko-kolovška industrija Feliks Stare, Kolovec. Izstopila je javna družabnica Zora Fabjančič, vpiše pa se javna družabnica Josipina Staré, posestnica v Ljubljani, Miklošičeva cesta.

Akejska družba za kemično industrijo na Dunaju, podružnica v Ljubljani. Izbrise se član upravnega sveta Salomon Moritz.

Jugoslovanske Steyr tovarne, družba z o. z. v Ljubljani. Besedilo tvrdke se glasi odslej: Steyer-Daimler-Puch jugoslovanska trgovska družba z o. z. Izbrise se poslovodja dr. Karl Pfeffer. Vzame se na znanje, da je edina družabnica Steyer Werke A. G., Wien spremenila svoje ime v Steyer-Daimler-Puch A. G.

Prva kranjska tvornica pletenin in tkanin Dragotin Hribar v Ljubljani. Izbrise se javni družabnik inž. Boris Hribar in je zbog tega prenehala javna trgovska družba. Edini lastnik tvrdke odslej: Peter Hribar.

Fr. Šumi & Comp. lesna industrijska trgovska družba z o. z. v Ljubljani. Z notarskim aktom se je spremenila družbena pogodba v §§ 1 in 3. Obratni predmet odslej se: ustanavljanje in eksploatacija industrijskih podjetij in trgovina. Družba je upravičena ustanavljati tudi podružnice doma in v tujini.

Hans Andraschitz, Maribor. Vpis tvrdke se spremeni in prevede v slovenski jezik: Ivo Andrašič. — Obratni predmet: Veletrgovina z mešanim blagom, z železnino, kovinami, kolonialnim blagom in gradbenim blagom.

Ferdinand Pototschnigg, Maribor. Vinarska ulica. Besedilo firme odslej: Ferd. Pototschnigg, tovarna mizarstvih izdelkov, Maribor. — Obratni predmet: umetno in stavbno mizarstvo.

Prvo jugoslovansko transportno

dioničko društvo Schenker & Co., podružnica v Mariboru. Sedež glavneega podjetja je prenesen iz Zagreba v Beograd.

Splošna stavbna družba, d. d. v Mariboru. Vpiše se kot ravnatelj Babič Franc, dosednji prokurist tvrdke. Prokura se je podelila Antonu Templu, nadinženirju v Tezmem.

Ljudevit Sonnenschein in sinovi, Ptuj. Obratni predmet: trgovina z mešanim blagom in deželnimi pridelki na drobno in debelo. Obratni predmet se razširi na izvoz sadja.

»Triumf«, podjetje za predelovanje in trgovino z industrijskimi proizvodi, družba z o. z. v Ljubljani. Izbrise se poslovodkinja Meta Megler, vpiše pa se poslovodja dr. Vendelin Megler, industrialec v Ljubljani.

Jos. Martinz, trgovina z norimberškim blagom v Mariboru. Obratni predmet odslej: trgovina z mešanim in norimberškim blagom.

Izbrisale so se nastopne tvrdke:

Christian Voller & Sohn, vorm. Anton Badl, Weinkellerein, Leitersberg — zbog opusta obrata.

Ciril Badiura, Ljubljana — zbog opusta obrata.

Centrala za staro železo, družba z o. z. v Ljubljani — zaradi končane likvidacije.

Oroslav Dolencec, izdelovanje in prodaja opojnih pijač, voščarija in medarija — zbog opusta obrata.

Gradbeno podjetje F. Kiffmann in Fr. Preglau, Marenberg — zbog razdružitve družbe in ustavitve obrata.

Franz Frangesch, trgovina z mešanim blagom, Maribor — zbog prestanaka obrata.

Tekstilna R. Thaler, Škofja Loka — zaradi preobrazbe v družbo z omejeno zavezo.

Mihail Sukić, Večeslavci, izvoz na trgovina deželnih pridelkov, jaje in perutnine — zbog prestanaka obrata.

Ribič & Vrečer, trgovina z lesom v Vojniku — zaradi prestanaka obratovanja.

Starim stavbenikom vrniene njih pravice

Na podlagi § 98. finančnega zakona za l. 1936/37. je izdal ministrski svet to

uredbo o obsegu poslov gradbenih podjetij, ustanovljenih pred izdajo obrtnega zakona iz l. 1931.

Cl. 1. — 1. Stavbeniki, ki so ustanovili svoje obrate pred uveljavitvijo obrtnega zakona iz l. 1931, in na podlagi zakona o gradbenih obratih z dne 26. decembra 1893 ali na podlagi naredbe o izvajanju obrta z dne 3. februarja 1909, imajo pravico, da izvajajo vsa gradbena dela, ki so spadala v njihov delokrog po predpisih navedenih zakonov, odn. naredb, izdanih na podlagi teh zakonov. Isto pravico imajo tudi osebe, ki so na podlagi navedenih zakonov in naredb napravile izpit stavbenikov pred uveljavitvijo sedanjega obrtnega zakona, če so ustanovili gradbeno podjetje pred uveljavitvijo te uredbe.

2. Stavbeniki iz 1. odst. tega člena smejo izvajati dela v obsegu, navedenem v 1. odst., na področju veljavnih zakonov in naredb, omenjenih v 1. odstavku. Izven tega področja pa samo, če so pooblašteni po pravilniku o obsegu in razmejitvi gradbenih poslov z dne 16. marca 1936.

3. Stavbeniki po odst. 1. morejo glede del, navedenih v 1. odst. sestavljati in podpisovati načrte, proračune in obračune v po zakonu njim priznanem obsegu.

Iz čl. 2. — 1. Stavbeniki-podjetniki, ki so ustanovili svoja stavbena podjetja do uveljavitve sedanjega obrtnega zakona in na podlagi zakona o obratih z dne 29.

junija 1910 imajo pravico, da na področju, na katerem je veljal ta prejšnji zakon, izvajajo stavbena dela v obsegu, v katerem so jih izvajali do uveljavitve novega obrtnega zakona.

2. Izven področja, ki je veljalo po obrtnem zakonu iz l. 1910., smejo stavbeniki-podjetniki iz 1. odst. izvajati samo ona dela, za katera so pooblašteni po pravilniku o obsegu in razmejitvi stavbenih podjetij iz l. 1936.

3. Stavbeniki-podjetniki iz 1. odst. imajo pravice, da za stavbe, ki jih izvršujejo po 1. in 2. odst. sestavljajo in podpisujejo načrte, proračune in obračune. Če položajo dopolnilni izpit, ki je predpisan z uredbo z dne 10. oktobra 1932, morejo v smislu pravilnika o obsegu in razmejitvi gradbenih obratov projektirati samo stavbe, ki spadajo po tem pravilniku v njihov delokrog.

Cl. 3. — Prav tako pripada zidarstvom in tesarstvom mojstrom, ki so ustanovili zidarski ali tesarski obrt na podlagi stavbenega zakona iz l. 1883. pravica, da na področju prejšnje veljavnosti navedenega zakona izvajajo dela v obsegu, ki je določen z omenjenim zakonom. Izven področja tega pa smejo zidarski in tesarski mojstri izvajati samo dela, za katera so pooblašteni po pravilniku o obsegu in razmejitvi stavbenih obratov iz l. 1936.

Cl. 4. — Za vse stavbene obrte, na katere se ne nanašajo členi 1. do 3. te uredbe, veljajo glede obsega poslov določila pravilnika o obsegu in razmejitvi stavbenih obratov iz l. 1936.

Cl. 5. — Glede izvajanja del, omenjenih v odst. 3., čl. 46., obrtnega zakona (ključavničarska, steklarska, pleskarska, instalaterska in dr. dela), veljajo tudi za lastnike obratov iz odst. 1., 2. in 3. te uredbe določila odst. 3., čl. 46., obrtnega zakona. Takšna dela smejo izvajati le, če imajo pooblastilo po obrtnem zakonu za izvrševanje teh poslov.

Cl. 6. — Kazensko postopanje uvedeno proti lastnikom obratov iz čl. 1. odst. 1., čl. 2. in čl. 3. zbog prekoračenja obsega poslovanja po uveljavitvi pravilnika

barva, plesira in kemično sušiti obleke, klovnke itd. Skrobiti in svetlolikati srajce, ovratnike in manšete. Pero, sušiti, monga in lika domačo perilo

tovarna JOS. REICH

Pollanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 8. Telefon št. 22-72.

o obsegu in razmejitvi stavbenih obratov iz l. 1936. se ustavlja, izrečene obsodbe pa se razveljavljajo.

Ta uredba je stopila v veljavo dne 15. junija 1936, ko je bila objavljena v »Službenih novinah«.

Doma in po svetu

Po poročilu »Slovenca« je dal minister za soc. politiko in nar. zdravje nalog za najetje dolgoročnega posojila v višini 25 milijonov din za dovršitev in ureditev bano-vinskih bolnišnic. Iz tega posojila da se bo dal potrební znesek tudi za dograditev paviljona v ljubljanski bolnišnici.

Komisija mednarodnega urada za delo je s 16 glasovi proti 6 sprejela načrt konvencije o uvedbi 40 urnega tednika za tekstilno stroko. Proti so glasovali večinoma delegati, ki so zastopali delodajalce. Delegat Jugoslavije se je vzdržal glasovanja. Načrt konvencije o uvedbi 40 urnika za železno industrijo pa je bil sprejet z 19 glasovi proti 15.

Rumunski kralj Karol je daroval za rodbine ubitih pri zadnji tribunski nesreči 3 milijone lejev.

Cena bolhača je v Dalmaciji naravnost katastrofalno padla, in sicer zaradi japonske konkurence. Dočim se je še lani prodajal kilogram bolhača po 65 do 70 Din, dobe letos kmetovalci samo 4 do 45 Din. Mnogi zato sploh ne bodo več brali in sušili te rastline.

V ladjedelnici v Sinju se opaža zopet večja delavnost.

Španska vlada namerava razpisati v Galiciji plebiscit glede uvedbe avtonomne pokrajine Baskov.

V vsej belgijski rudarski industriji je bila proglašena generalna stavka. Sploh se stavkovno gibanje v Belgiji še neprestano širi. Tudi v Franciji se še ni stavkovno gibanje popolnoma poleglo.

Letošnja italijanska žetev bo po sporočilu italijanskega kmetijskega ministra Rossonija mnogo slabjša od lanske.

Pred sodiščem v Dubrovniku se je začela razprava proti štirim uradnikom tamošnjega okrožnega urada za zavarovanje delavcev, ker so iz urada poneverili nad 120 tisoč din.

Vladna strankarska org. budimpeštanskih tramvajskih uslužbencev je priredila tovariški večer pri otoku Ujpestu. Na povratku je začela v neki motorni čoln vhaleti voda, med potniki je nastala panika in čoln se je potopil. Dosedaj so potegnili iz Donave 9 trupel, 17 oseb pa še pogrešajo.

Norveško letalo »Voerna«, ki opravlja zračni promet med Bergenom in Tronsejem, se je zaletelo v neki hrib. Stirje močje posadke in trije potniki so se pri tem ubili. — Tudi v Avstriji se je ponesrečilo neko avstrijsko vojaško letalo. Od posadke treh moč se je mogel s padalom rešiti le en moč.

Dobave - licitacije

Komanda mornarice kralj. Jugoslavije v Zemunu sprejema do 22. junija ponudbe za dobavo 1750 metrov vrvi; do 24. junija za dobavo gumenih cevi; do 25. junija za dobavo 20.000 kg riža; do 30. junija za dobavo 30.000 kg fižola in do 2. julija za dobavo 30.000 kg testenin. Dne 20. julija bo pri tej komandi ožferta licitacija za dobavo raznih žarnic za potrebe mornarice.

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 25. junija ponudbe za dobavo 3.500 m razne jeklene vrvi in do 2. julija za instalacijo kompletne kopalnice.

Uprava 1. oddelka Vojno-tehničnega zavoda v Sarajevu sprejema do 25. junija ponudbe za dobavo elektrod in ščetk; do 26. junija za dobavo 7 m³ jesenovih desk; do 27. junija za dobavo 2.000 kg bencina; do 29. junija za dobavo reort za električno peč; do 30. junija za dobavo 2.500 kg bombažnih krp za čiščenje; do 1. julija za dobavo 20 m³ desk za čolne; do 15. julija za dobavo 3.500 kg železne ali jeklene pločevine in do 17. julija za dobavo 700 m³ bukovih desk.

Likvidacije

Dne 20. junija bo v intendantu-ri dravske divizijske oblasti v Ljubljani ožferta licitacija za dobavo potrebne količine alkoholnega kvasca; dne 1. julija pa v pisarni inženjerije za postavitev konjunske v Mariboru.

Dne 24. junija bo pri Upravi vojno-tehničnega zavoda v Kra-gujevcu ožferta licitacija za dobavo železnih cevi za paro in 8.000 metrov platna amerika; dne 25.

junija za dobavo raznega usnja, 18.587 kocev za konje, konjsko opremo ter lesenih vtlakov; dne 26. junija za dobavo 5.670 m² filca, sedlarskega sukanca, raznega usnja in 15.000 kocev za konje; dne 27. junija za dobavo trofaznih elektromotorjev, klinke-ventilov in vent. za paro; dne 30. jun. za dobavo varovalk na razvodni plošči, rebrastih cevi, ter raznega železa; dne 4. julija za dobavo strojnih jermen; dne 6. julija za dobavo bele in pocinkane pločevine, žice, navadnih žebeljev in raznih gumbov; dne 8. julija za dobavo rezervnih delov za mitraljeze, rezervoarja za olje ter azbestne vrvice. (Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Ponudbe - povpraševanja

Velika švicarska tvrdka, ki iz-važa tiskano bombažno blago, tkanine za zaveso itd., išče za kraljevino Jugoslavijo sposobnega zastopnika. Interesenti naj se z navedbo referenc obrnejo na Švicarski konzulat v Zagrebu, Draskovičeva 30.

Tržna poročila

Ljubljanski trg

Trg je bogato založen, zlasti sadni. Posebno mnogo je na trgu češenj, da je zaradi obilice blaga padla njih cena tudi že na 3 din. Tudi na zelenjadnem trgu je dovolj blaga. Zgodnji krompir se je pocenil že na din 150. Mnogo je stročjega fižola, po katerem je precej živahno povpraševanje. V splošnem se prodaja stročji fižol po 4 do 5 din kg.

Na mesnem trgu ni izprememb ter se prodaja meso običajno po starih cenah. Nekateri ga prodajo tudi ceneje, ker je pač v vročih dneh padel konsum mesa. Prečišče meso I. vrste je po 16, te-lečje po 14, dočim je goveje meso po 10 do 12 din za kg. Kakor rečeno, pa se nekateri te predpisane cene ne drže.

Večje povpraševanje je tudi na perutninskem trgu, ker so se piščanci nekoliko pocenili, da se do-be tudi že po 20 din par. Pozimi so bili po 35 din.

Mariborski svinjski sejem

Na svinjski sejem dne 12. junija 1936 je bilo pripeljanih 205 svinj; cene so bile te: mladi prašiči 5 do 6 tednov stari 70—95, 7 do 9 tednov stari 105—135, 9 do 4 mesece stari 150—215, 5 do 7 mesecev stari 220—330, 8 do 10 mesecev stari 335—500, 1 leto stari 520—850 din; 1 kg žive teže 6—6'50, mrtve teže 7'50—9 din. Prodanih je bilo 106 svinj.

Radio Ljubljana

Petek, 19. junija, 11.00: Šolska ura: Kosovo in slepi guslar — 12.00: Iz naših dolin in planin (plošče) — 12.45: Vremenska napoved, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Daljni vzhod v raznih skladbah (plošče) — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaji — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nac. ura: Pomen in bistvo Narodnega gledališča (Ciril Debevec) — 19.50: Plošče — 20.10: Žen-ska ura: Obisk v dunajski umobolnici Steinhoff (ga. Hočevar-Megličeva) — 20.30: Koroške pesmi, poje zbor »Sava«, vmes harmonika solo, g. Ciril Rakuša in Radijski orkester — 22.00: Čas, vreme, vremenska napoved, poročila — 22.15: Kratke skladbe za godalni kvartet (plošče) — 22.30: Angleske plošče.

Sobota, 20. junija, 12.00: Plošče — 12.45: Vremenska napoved, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Plošče — 14.00: Vremenska napoved — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Anton Martin Slomšek (dr. Franc Kovačič) — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nac. ura: Ministrstvo vojske in mornarice — 19.50: Pogovori s poslusalci — 20.10: Zunanji politični pregled (dr. Kuhar) — 20.30: Prenos iz Škofje Loke (pester večer) — 22.00: Čas in vreme, poročila — 22.15: Radijski jazz.